

LIETUVOS RESPUBLIKOS VERTYBINIŲ POPIERIŲ KOMISIJA

PRITARTA

Vertybinių popierių komisijos
2008 m. liepos 17 d. sprendimu
(Komisijos posėdžio protokolo Nr. 6K-15)

VIEŠAI NEATSKLEISTOS INFORMACIJOS KONFIDENCIALUMO UŽTIKRINIMO IR ATSKLEIDIMO Taisyklių Taikymo Gairės

2008-07-17 Nr. 13K-6

Vilnius

Vertybinių popierių komisija, siekdama vieningo teisės aktų aiškinimo ir taikymo, atsižvelgdama į rinkos dalyvių pateiktas pastabas ir paklausimus dėl Viešai neatskleistos informacijos konfidencialumo užtikrinimo ir atskleidimo taisyklių projekto, taip pat į CESR (*The Committee of European Securities Regulators*) 2007 m. liepos mėn. rekomendacijas dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2003/6/EB dėl prekybos vertybiniais popieriais, pasinaudojant viešai neatskleista informacija, ir manipuliavimo rinka (piktnaudžiavimo rinka) taikymo (CESR/06-562b), pateikia Viešai neatskleistos informacijos konfidencialumo užtikrinimo ir atskleidimo taisyklių taikymo gaires.

VIEŠAI NEATSKLEISTOS INFORMACIJOS KONFIDENCIALUMO UŽTIKRINIMO IR ATSKLEIDIMO TAISYKLĖS

Viešai neatskleistos informacijos konfidencialumo užtikrinimo ir atskleidimo taisyklės (toliau – Taisyklės) pakeičia iki 2008 m. rugsėjo 1 d. galiojančias Informacijos apie emitentų esminius įvykius atskleidimo taisykles. Taisyklėse detalizuojamas viešai neatskleistos informacijos apibrėžimas, pateikiami pavyzdiniai tiesiogiai su emitentu ir netiesiogiai su emitentu ar jo išleistomis finansinėmis priemonėmis susijusios viešai neatskleistos informacijos sąrašai. Kadangi tiesiogiai su emitentu susijusi viešai neatskleista informacija dažniausiai laikoma esminiu įvykiu, kurį privalu ne tik pateikti Vertybinių popierių komisijai ar reguliuojamos rinkos operatoriui, bet ir viešai paskelbti Lietuvos Respublikoje ir visose kitose valstybėse narėse, Taisyklėse taip pat detalizuojama Vertybinių popierių įstatyme (toliau – Įstatymas) nustatyta informacijos apie esminius įvykius atskleidimo tvarka. Atsižvelgiant į tai, kad Finansinių priemonių rinkų įstatyme įtvirtintas draudimas naudotis viešai neatskleista informacija ir nustatyta pareiga pateikti Vertybinių popierių komisijai duomenis apie asmenis, turinčius teisę sužinoti viešai neatskleistą informaciją, ir apie asmenis, susijusius su emitentu, Taisyklėse taip pat detalizuojama konfidencialios informacijos saugojimo ir pateikimo Vertybinių popierių komisijai tvarka, nurodomi duomenų apie asmenis, turinčius teisę sužinoti viešai neatskleistą informaciją, ir apie asmenis, susijusius su emitentu, pateikimo tvarka.

VIEŠAI NEATSKLEISTĄ INFORMACIJĄ APIBŪDINANTYS POŽYMAI

Viešai neatskleistą informaciją apibūdina trys požymiai: ši informacija turi būti tiksli, tokios informacijos atskleidimas gali turėti didelę įtaką finansinių priemonių, su kuriomis ji yra susijusi, kainai ir informacija neturi būti viešai atskleista.

Kad viešai neatskleista informacija būtų laikoma tikslia, pakanka nustatyti aplinkybes, kurios egzistuoja arba pagrįstai gali atsirasti, arba įvykį, kuris įvyko arba pagrįstai gali įvykti, tačiau tokia informacija apie šias aplinkybes arba įvykį turi būti konkreti, kad būtų galima padaryti išvadą dėl galimos tų aplinkybių ar įvykio įtakos finansinių priemonių kainai. Pažymėtina, kad jei viešai neatskleista informacija yra susijusi su procesu, kuris vyksta etapais, informacija apie kiekvieną etapą taip pat gali būti laikoma tikslaus pobūdžio informacija. Pavyzdžiui, informaciją apie pradėtas derybas dėl būsimo emitento veiklai reikšmingo sandorio sudarymo arba apie tam tikrų asmenų teikiamą oficialų siūlymą taip pat būtų galima laikyti tikslaus pobūdžio informacija, nepaisant to, kad emitento veiklai reikšmingas sandoris gali būti ir nesudarytas arba pateiktas oficialus siūlymas gali būti ir neįgyvendintas. Be to, nebūtina, kad informacija būtų išsamė, kad ji būtų laikoma tikslia. Pavyzdžiui, informacija apie ketinamą teikti oficialų siūlymą gali būti laikoma tikslia informacija net ir tuo atveju, kai oficialaus siūlymo teikėjas dar neapsisprendė dėl kainos ar dėl bendrovės, dėl kurios vertybinių popierių bus teikiamas oficialus siūlymas, jei iš anksto yra žinomos net kelios bendrovės, dėl vienos iš kurių vertybinių popierių supirkimo ketinama teikti oficialų siūlymą.

Apibūdinant informaciją, galinčią turėti didelę įtaką finansinių priemonių, su kuriomis ši informacija yra susijusi, kainai, kaip pavyzdžius galima pateikti keletą požymių, kurių kiekvienas atskirai tam tikrais atvejais padeda apibūdinti tokią informaciją. Pirma, tai galėtų būti tokia informacija, kuri leistų investuotojui be rizikos ar su labai maža rizika priimti investicinį sprendimą. Pavyzdžiui, asmuo, sužinojęs informaciją apie ketinamą teikti privalomą oficialų siūlymą, gali daryti pakankamai pagrįstą išvadą, kad šios informacijos atskleidimas turės įtakos bendrovės, dėl kurios vertybinių popierių bus teikiamas oficialus siūlymas, vertybinių popierių kainai. Antra, tai galėtų būti informacija, kurią atskleidus, rinkos dalyviai nedelsdami priimtų investicinius sprendimus remdamiesi šia informacija. Kartu atkreiptinas dėmesys, kad nei konkretus procentinis, nei kiekybinis kainos pokytis, kuris būtų reikšmingas sprendžiant, ar informacija turi didelę įtaką emitento finansinių priemonių kainai, iš anksto negali būti nustatytas, nes skirtingų bendrovių – priklausomai nuo jų dydžio, veiklos pobūdžio ir kitų veiksnių – finansinių priemonių kaina gali skirtingai reaguoti į atskleistą panašaus pobūdžio informaciją.

Įsidėmėtina, kad **viešai neatskleista informacija laikoma viešai neatskleista tol, kol ji nėra atskleidžiama Taisyklėse nustatyta tvarka**. Informacinis pranešimas apie esminį įvykį turi būti pateikiamas Vertybinių popierių komisijai ir reguliuojamos rinkos operatoriui, kurio reguliuojamoje rinkoje prekiaujama emitento vertybiniais popieriais, viešai paskelbtas Lietuvos Respublikoje ir visose kitose valstybėse narėse ir įdėtas į Centrinę reglamentuojamos informacijos bazę, taip pat paskelbtas emitento interneto tinklalapyje. Vadinas, paprasto skelbimo laikraštyje ar internete nepakanka, kad informacija būtų laikoma atskleista, kad išnyktų emitento pareiga saugoti viešai neatskleistą informaciją iki tinkamo jos atskleidimo esminių įvykių skelbimui nustatyta tvarka.

PAVYZDINIAI VIEŠAI NEATSKLEISTOS INFORMACIJOS SĄRAŠAI

Atsižvelgiant į tai, kad viešai neatskleista informacija suprantama plačiau nei informacija apie esminius įvykius, be to, pagal bendruosius reikalavimus esminių įvykių daugeliu atvejų laikytina tik tiesiogiai su emitentu susijusi viešai neatskleista informacija, naujose Taisyklėse išskiriami du pavyzdiniai viešai neatskleistos informacijos sąrašai.

Pirmajame sąraše nurodomi atvejai, kai informacija apie juos laikytina su emitentu tiesiogiai susijusia viešai neatskleista informacija. Priklausomai nuo emitento dydžio, veiklos pobūdžio, kitų veiksnių ši su emitentu tiesiogiai susijusi viešai neatskleista informacija gali būti laikoma esminiu įvykiu, informaciją apie kurį privalu atskleisti Taisyklių nustatyta tvarka. Kartu įsidėmėtina, kad nebūtinai kiekvienas Taisyklių 7 punkte nurodytas atvejis laikytinas esminiu įvykiu.

Pavyzdžiui, Taisyklių 7.12 punkte nurodytos emitento veiklos prognozės, jei jos yra sudaromos, priskiriamos prie tiesiogiai su emitentu susijusios viešai neatskleistos informacijos. Jei emitentas sudaro veiklos prognozes, tačiau jos skirtos tik vidinėms reikmėms ir yra laikomos konfidencialia informacija, tai šios prognozės laikomos viešai neatskleista informacija, bet tokios informacijos neprivalu skelbti esminių įvykių skelbimui nustatyta tvarka. Kita vertus, jei emitentas, sudaręs veiklos prognozes, skelbia jas spaudoje, savo tinklalapyje ar jas viešai komentuoja bendrovės vadovas arba kitas asmuo, tokia informacija laikytina esminiu įvykiu ir turi būti skelbiama esminių įvykių skelbimui nustatyta tvarka.

Kitas pavyzdys galėtų būti Taisyklių 7.14 punkte nurodyta informacija apie tai, kad emitento mokėtinų sumų ir įsipareigojimų suma žymiai viršija nuosavo kapitalo dydį, kuri taip pat laikytina tiesiogiai su emitentu susijusia viešai neatskleista informacija. Vadinasi, visų pirma, šios informacijos atžvilgiu galioja draudimas naudotis viešai neatskleista informacija ir, antra, atsižvelgiant į emitento dydį, veiklos pobūdį bei kitus veiksnius, ši informacija gali būti laikoma esminiu įvykiu. Bendruoju atveju tokia informacija turėtų būti laikoma esminiu įvykiu ir skelbiama esminių įvykių skelbimui nustatyta tvarka. Kaip išimtis iš šios bendrosios taisyklės gali būti pateikiamas prekybos įmonių pavyzdys, kada, atsižvelgiant į prekybos įmonių veiklos pobūdį ir praktiką, kai šių įmonių mokėtinos sumos ir įsipareigojimai viršija nuosavo kapitalo dydį, tokia informacija galėtų būti nelaikoma esminiu įvykiu ir neskelbiama esminių įvykių skelbimui nustatyta tvarka.

Taisyklių 8 punkte pateikiamas netiesiogiai su emitentu ar jo finansinėmis priemonėmis susijusios viešai neatskleistos informacijos pavyzdinis sąrašas. Atkreiptinas dėmesys, kad tam tikrais atvejais, jei šios netiesiogiai su emitentu ar jo finansinėmis priemonėmis susijusios viešai neatskleistos informacijos atskleidimas darytų tiesioginę įtaką emitento veiklai ar jo vertybinių popierių kainai, tokia informacija turėtų būti laikoma esminiu įvykiu ir atskleidžiama esminių įvykių skelbimui nustatyta tvarka. Vadinasi, tokia informacija nėra laikoma tinkamai atskleista net ir tuo atveju, kai ji paskelbiama kitais kanalais (per žiniasklaidą, interneto svetainėse ir pan.), tačiau nėra atskleidžiama Taisyklių nustatyta tvarka. Tai paaiškinama tuo, kad pareiga viešai paskelbti esminius įvykius Lietuvos Respublikoje ir visose kitose valstybėse narėse įtvirtinta siekiant nustatyti vieną legitimų ir patikimą informacijos atskleidimo kanalą, kuriuo visi esami ir potencialūs investuotojai būtų informuojami apie su emitentu susijusius svarbius įvykius, ir suformuoti bendrą praktiką visoje Europos Sąjungoje, užtikrinančią, kad visa informacija apie emitentus būtų operatyviai pasiekama šiuo nustatytu kanalu. Taisyklių 8 punkte, kaip vienas iš netiesiogiai su emitentu ar jo finansinėmis priemonėmis susijusios viešai neatskleistos informacijos pavyzdžių, nurodytas specialiųjų teisės aktų, turinčių ar galinčių turėti įtakos emitento veiklai, priėmimas. Tokio specialaus teisės akto pavyzdžiais galėtų būti Akcinės bendrovės „Mažeikių nafta“ akcijų įsigijimo ir disponavimo jomis įstatymas arba Atominės elektrinės įstatymas, nustatę taisykles, taikomas konkrečioms emitentams, jų akcininkams. Specialiojo teisės akto priėmimas gali sukurti naujas teises ir pareigas vienam ar keliems konkrečioms emitentams, daryti tiesioginę įtaką konkrečių emitentų veiklai, šių emitentų akcininkų padėčiai, todėl tokio specialaus įstatymo priėmimas turėtų būti laikomas esminiu įvykiu, ir emitentai, su kurių veikla yra susijęs priimtas įstatymas, privalėtų jį atskleisti esminių įvykių skelbimui nustatyta tvarka. Kaip pavyzdį įstatymo, nelaikomo specialiuoju, galima nurodyti įstatymą, nustatantį didesnę ar mažesnę nei priėmimo metu esantį pelno mokesť. Toks įstatymas nelaikytinas specialiuoju, todėl tokio įstatymo priėmimas neturėtų būti laikomas esminiu įvykiu.

INFORMACIJOS APIE ESMINIUS ĮVYKIUS ATSKLEIDIMO TVARKA

Priimtose Taisyklėse taip pat detalizuojama specialioji informacijos apie esminius įvykius atskleidimo tvarka. Kaip jau buvo nurodyta, viešai neatskleista informacija, kuri laikytina informacija apie esminius įvykius ir kuri turi būti atskleidžiama esminių įvykių skelbimui nustatyta tvarka, laikoma viešai neatskleista tol, kol ji nėra tinkamai atskleidžiama Įstatymo ir Taisyklių nustatyta tvarka. Pagal Taisyklės informacinis **pranešimas apie esminį įvykį turi būti pateikiamas Vertybinių popierių komisijai ir reguliuojamos rinkos operatoriui, kurio reguliuojamoje rinkoje prekiaujama emitento vertybiniais popieriais, viešai paskelbtas Lietuvos Respublikoje ir visose kitose valstybėse narėse ir įdėtas į Centrinę reglamentuojamos informacijos bazę, taip pat paskelbtas emitento interneto tinklalapyje.** Vadinas, nepriklausomai nuo to, kad tam tikra esminiu įvykiu laikoma informacija gali būti skelbiama oficialiuose leidiniuose, pavyzdžiui, priimti Įstatymai skelbiami Valstybės žiniuose, kompetentingų institucijų interneto tinklalapiuose, pareiga atskleisti šią informaciją esminių įvykių skelbimui nustatyta tvarka neišnyksta. Kaip jau minėta, tai paaiškinama tuo, kad pareiga viešai skelbti esminius įvykius Lietuvos Respublikoje ir visose kitose valstybėse narėse įtvirtinta siekiant informuoti visus esamus ir potencialius investuotojus apie su emitentu susijusius svarbius įvykius ir suformuoti bendrą praktiką visoje Europos Sąjungoje, užtikrinančią, kad visa informacija apie emitentus būtų operatyviai pasiekama šiuo nustatytu kanalu. Vienintelė išimtis iš šios bendrosios taisyklės nustatyta Taisyklių 11 punkte, nurodančiame, kad jei tretieji asmenys teisės aktų nustatyta tvarka atskleidžia informaciją apie esminį įvykį Lietuvos Respublikoje ir visose kitose valstybėse narėse, pareiga atskleisti informaciją apie šį esminį įvykį emitentui neatsiranda. Pavyzdžiui, jei reguliuojamos rinkos operatorius per savo informacinę sistemą, išplatinančią informaciją visose valstybėse narėse, paskelbtų esminiu įvykiu laikomą informaciją, susijusią su vienu ar keliais konkrečiais emitentais, pareiga pakartotinai paskelbti šią informaciją emitentui neatsirastų.

Siekiant, kad skelbiama informacija, kuria remdamiesi investuotojai priima investicinius sprendimus, būtų kuo tikslesnė, naujose Taisyklėse taip pat **nustatytas reikalavimas emitentams siekti, kad trečiųjų asmenų išplatinta nepatvirtinta informacija būtų patvirtinta arba paneigta.**

VIEŠAI NEATSKLEISTOS INFORMACIJOS KONFIDENCIALUMO UŽTIKRINIMAS

Atsižvelgiant į tai, kad tam tikrais atvejais Įstatymo ir Taisyklių reikalaujamos atskleisti informacijos paskelbimas gali padaryti žalos teisėtiems emitento interesams, Taisyklėse taip pat aptariama konfidencialios informacijos pateikimo Vertybinių popierių komisijai tvarka. Kartu pabrėžiama, kad iki tol, kol viešai neatskleista informacija nėra atskleidžiama esminių įvykių skelbimui nustatyta tvarka, svarbu užtikrinti tokios informacijos apsaugą, todėl **emitentams yra patariama parengti vidaus taisyklės, nustatančias viešai neatskleistos informacijos naudojimo ir saugojimo tvarką.**

ASMENYS, GALINTYS ŽINOTI VIEŠAI NEATSKLEISTĄ INFORMACIJĄ

Naujose Taisyklėse taip pat pateikiamas nebaigtinis asmenų, galinčių žinoti viešai neatskleistą informaciją, sąrašas. Atkreiptinas dėmesys, kad pagal šias Taisykles Vertybinių popierių komisijai pateikiamuose asmenų, galinčių sužinoti viešai neatskleistą informaciją, sąrašuose, šalia kitų duomenų apie:

- valdybos narius, stebėtojų tarybos narius;
- darbuotojus, susijusius su finansinės atskaitomybės parengimu, apskaitos vedimu, ekonominės analizės ir planavimo atlikimu, strateginių tikslų nustatymu ir jų įgyvendinimu, rinkodaros strategijos parengimu ir jos įgyvendinimu;
- struktūrinių ir teritorinių padalinių vadovus ir juos pavaduojančius asmenis;

- kitų padalinių vadovus ir juos pavaduojančius asmenis,

taip pat turėtų būti pateikiama informacija ir apie bendrovių, teikiančių tam tikras paslaugas emitentui, darbuotojus:

- advokatus;
- patarėjus teisės klausimais;
- konsultantus naujų emisijų platinimo klausimais;
- auditorius ir kitus audito grupės narius;
- kitus asmenis, galinčius žinoti viešai neatskleistą informaciją.

Įsidėmėtina, kad į sąrašą traukiamas asmuo apie tai turėtų būti informuojamas. Asmenį taip pat patartina supažindinti su Finansinių priemonių rinkų įstatymo 62 straipsnio, įtvirtinančio draudimą naudotis viešai neatskleista informacija, nuostatomis — rekomenduojama parengti atmintinę ir pateikti ją pasirašyti.

SARAŠŲ APIE ASMENIS, TURINČIUS TEISĘ SUŽINOTI VIEŠAI NEATSKLEISTĄ INFORMACIJĄ, IR ASMENIS, SUSIJUSIUS SU EMITENTU, PATEIKIMO TVARKA

Sąrašai apie asmenis, turinčius teisę sužinoti viešai neatskleistą informaciją, ir asmenis, susijusius su emitentu, Vertybinių popierių komisijai turi būti pateikti Excel formato byloje, patalpinant ją Vertybinių popierių komisijos ftp tarnybinėje stotyje (serveryje) sukurtu saugiu kanalu.

Užpildytas sąrašas turi būti koreguojamas bei atnaujinamas ir nedelsiant pateikiamas Vertybinių popierių komisijai, jeigu:

- pasikeičia asmens įtraukimo į sąrašus priežastis;
- į sąrašus įtraukiamas naujas asmuo;
- asmuo, esantis sąrašė, netenka teisės sužinoti viešai neatskleistą informaciją;
- asmuo, esantis sąrašė, nebelaikomas susijusiu.

Atkreiptinas dėmesys, kad sąrašas pildomas kaupiamuoju principu – nauji asmenys į sąrašą įtraukiami, o visi anksčiau jame buvę asmenys paliekami, nepriklausomai nuo to, kad asmuo, esantis sąrašė, nebeturi teisės sužinoti viešai neatskleistos informacijos ar nėra laikomas su emitentu susijusiu asmeniu (tokiu atveju prie konkretaus asmens būtina nurodyti atitinkamo ryšio pabaigos datą). Jei duomenys Vertybinių popierių komisijai pateiktame sąrašė pasikeičia, privalu pateikti atnaujintą sąrašą ir kartu pažymėti, kas šiame sąrašė buvo pakeista.

Įsidėmėtina, kad, pildant duomenis lentelėje apie su emitentu susijusius juridinius asmenis, informacija apie atstovą pateikiama tik tada, kai jis turi teisę gauti viešai neatskleistą informaciją. Kai atstovas neturi teisės gauti minėtos informacijos, duomenys pildomi tik apie susijusį juridinį asmenį ir nurodomas jo ryšys su emitentu.